

Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 47

С Т А Т Т І

Одеса – 2024

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить **статті** окремих учасників **XXX** наукової конференції здобувачів вищої освіти **«Історичний досвід і сучасність»**.

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор
(НУ «Одеська політехніка»).

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Рецензенти:

Колбіна Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент
(ПНПУ імені К. Д. Ушинського);

Мельник Ю. П., кандидат політичних наук, доцент
(Одеський державний аграрний університет).

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2024.

(С) Букач В. М., упорядник, 2024.

4. Queen: Greatest Video Hits 1. DVD. Queen Productions Ltd., 2002. 133 min.
5. The complete Beatles lyrics. / ed. by Beatles. Milwaukee, WI : Hal Leonard, 1982. 224 p.
6. Маккартні залишився задоволений грозою...*News. ua. Культура*. 2008. 16 червня.// <https://web.archive.org/web/20160304211005/http://www.newsr.u.ua/arch/rest/16jun2008/makkartni.html>

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КРАЇНАХ ЄС

Гуцол О., Кривдіна І. Б.

З початком повномасштабного російського вторгнення в Україну Радою Європейського Союзу в березні 2022 року було встановлено режим тимчасового захисту для українців, що шукають порятунку від війни. Зазначений режим передбачає дозвіл на проживання, отримання житла, медичну допомогу, доступ до ринку праці та освіти для дітей у країнах-членах.

Наукова розвідка присвячена загальним засадам працевлаштування українських біженців в Європейському Союзі. Зокрема, вважається за необхідне визначити правову базу питання й назвати спеціалізовані загальноєвропейські та національні установи, які допомагають у процесі пошуку роботи для українців, а також розглянути певні особливості механізму працевлаштування в окремих країнах ЄС.

Правовим підґрунтям для доступу на ринок праці тимчасово захищеним особам є:

1. Загальноєвропейські нормативні документи Ради ЄС:

а) Директива Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому;

б) імплементаційне рішення Ради 2022/382 від 4 березня 2022 року, що встановлює наявність масового напливу переміщених осіб з України у розумінні статті 5 Директиви 2001/55/ЄС та запроваджує тимчасовий захист.

2. Національне законодавство країн ЄС:

а) Закон про притулок 2005 року та Постанова Федерального уряду Австрії «Про тимчасове право на проживання переселенців з України» від 11.03.2022 р.;

б) Рішення Ради Міністрів Республіки Болгарія № 144 від 10 березня 2022 р. «Про надання тимчасового захисту переміщеним особам з України та внесення змін до Національного плану дій щодо тимчасового захисту в Республіці Болгарія»;

в) Закон про імміграцію та притулок від 1999 р. та Закон про імміграцію, притулок та громадянство від 2006 р. (Велика Британія);

г) Закон Ірландії про міжнародний захист 2015 року;

д) Закон про підтримку цивільного населення України, прийнятий Сеймом Латвії 03 березня 2022 року, вступив в дію 05 березня 2022 року та Закон про притулок, прийнятий Сеймом Латвії 17.12.2015, набув чинності 19 січня 2016 року;

е) Постанова Уряду Литовської Республіки № 224 від 16 березня 2022 року «Про надання тимчасового захисту іноземцям у Республіці Литва»;

є) Закон про правовий статус іноземних громадян (Aufenthaltsgesetz) § 24 та Кодекс соціального забезпечення Німеччини (Sozialgesetzbuch);

ж) Постанова Ради Міністрів Португалії від 02.03.2022 № 29-A/2022 про процедуру отримання тимчасового охоронного титулу;

и) Закон № 253/1998 зб. про звітність про проживання громадян Словацької Республіки та реєстр жителів Словацької Республіки від 1 липня 1998 року; Закон № 404/2011 зб. з. «Про перебування іноземних громадян та про внесення змін і доповнень до деяких законів у наступних редакціях»; Постанова Уряду Словацької Республіки № 93/2022 зб. «Про певні заходи у

сфері соціальних справ, сім'ї та служби зайнятості під час надзвичайної ситуації, надзвичайного чи надзвичайного стану, оголошеного у зв'язку з масовим припливом іноземців на територію Словацької Республіки, спричиненим збройним конфліктом на території України» від 23 березня 2022 року;

і) Закон № 2003-1119 від 26 листопада 2003 року про контроль імміграції, перебування іноземців у Франції та громадянства;

к) Закон № 326/1999 Зб. «Про перебування іноземців на території Чеської Республіки»;

л) Закон про надання притулку від 26.06.1998 (стан на 01.06.2022);
Постанова про надання притулку 1 від 11.08.1999 (стан на 01.01.2022);
Постанова про притулок 2, що стосуються фінансування від 11.08.1999 (стан на 01.06.2022) (Швейцарія) [3, 2-399].

Так, у відповідності до вищезазначених документів українські громадяни, що отримали тимчасовий статус, мають право влаштування на роботу будь-куди, без обмеження конкретним роботодавцем, та не повинні оформлювати окремо спеціальні дозволи.

Серед установ, які допомагають українцям працевлаштуватися слід назвати Європейську комісію, яка спільно з Європейською установою з питань праці створила Фонд талантів ЄС, що працює через портал EURES, який об'єднує державні служби зайнятості, приватні агентства працевлаштування і роботодавців з усього ЄС. EURES містить понад 3 мільйони вакансій і 4000 роботодавців. Комісія також створила ресурсний центр, щоб допомогти в тому числі українцям, котрі звертаються за сприянням у визнанні їхніх кваліфікацій. Разом з Європейською навчальною фундацією і державами-членами ЄС вона зробила порівняння українських і європейських кваліфікаційних рамок [2].

Комісія продовжує підтримку державних служб зайнятості (зокрема, Державної служби зайнятості Австрії, Actiris – брюсельського регіонального бюро з працевлаштування, Фламандської служби зайнятості та професійної

підготовки, Служби зайнятості та навчання німецькомовної спільноти в Бельгії, Державної служби зайнятості та професійної підготовки у Валлонії, Агентства з працевлаштування Болгарії, Служби зайнятості Хорватії, Служби зайнятості Чеської Республіки, Датського агентства з ринку праці та найму працівників, Естонського фонду безробіття та страхування, Ринку праці Фінляндії, Центру працевлаштування Франції, Національної служби зайнятості Угорщини, Державної служби зайнятості Департаменту соціального захисту Ірландії, Міністерства праці та соціальних питань Греції, Міністерства праці та соціальної політики Італії, Державного агентства з питань зайнятості Латвії, Служби зайнятості Литви, Міністерства сім'ї та соціальної політики Польщі, Інституту зайнятості та працевлаштування Португалії, Агентства з працевлаштування Румунії, Центрального офісу з питань праці, соціальних питань та сім'ї, Служби зайнятості Словенії, Міністерства інклюзивності, соціального забезпечення та міграції Іспанії, Державної служби зайнятості Швеції) в державах-членах, які відіграють ключову роль у розробці активної політики ринку праці, щоб оптимально використовувати навички новоприбулих.

Вона також забезпечує через різні фонди ЄС підтримку таких заходів, як працевлаштування, мовні курси, консультування, професійна освіта і навчання [1].

Щодо особливостей механізму працевлаштування в окремих країнах ЄС, то у всіх країнах державні служби зайнятості надають консультаційні та інформаційні послуги щодо вакантних робочих місць, збирають інформацію про наявні навички та кваліфікації пошукача роботи, а в Австрії, Німеччині допомагають з курсами вивчення німецької мови та іншими необхідними курсами з навчання та підвищення кваліфікації. Визнання шкільних атестатів, університетських дипломів та ступенів в Австрії відбувається через відповідний вищий навчальний заклад, в Швеції – через Раду вищих навчальних закладів. Щодо низки регламентованих професій (вчитель, медичний працівник, юрист, архітектор, інженер-будівельник) в більшості

країн необхідно надати відповідне підтвердження дипломів (нострифікація) та скласти іспити.

В Іспанії в бюро зайнятості громадяни України можуть отримати допомогу через наставника/консультанта, який супроводжуватиме їх протягом усього процесу, поки вони не знайдуть роботу.

В Румунії якщо відсутні необхідні документи (дипломи, сертифікати, атестати), то особа надає заяву під власну відповідальність, про проходження навчання або досвід роботи в цій галузі та що у неї немає судимостей, несумісних з діяльністю, яку вона збирається виконувати. Разом з тим, якщо особа вивчала медицину, стоматологію, ветеринарію, фармацевтику, архітектуру або будь-яку регульовану професію і хоче працювати в Румунії, необхідно такі документи мати.

В Швеції необхідно підтвердження компетентності пошукача роботи. Якщо в особи є освіта або досвід роботи, але немає документів і сертифікатів на підтвердження цього, особа може пройти процедуру валідації компетентності. Служба зайнятості може допомогти особі з валідацією та допоможе оцінити рівень компетентності і визначити, чи потрібно додаткове навчання, щоб мати можливість працювати за певною професією. Служба зайнятості надає довідку про результати валідації (kompetensintyg або kompetensbetyg).

В країнах Балтії є свої особливості працевлаштування українських біженців. Так, в Естонії для пошуку роботи потрібно зареєструватися як безробітний у найближчому відділенні Каси з безробіття, а для роботи у галузі охорони здоров'я за професією особа повинна бути зареєстрована, а щоб потрапити до реєстру, особа з іноземною освітою має пройти іспит на профпридатність. У Латвії роботодавець має право прийняти на роботу переміщену з України особу навіть без знання державної мови, якщо це не перешкоджає виконанню трудових обов'язків. Компетентна установа, розглядаючи заяву переміщеної з України особи, про визнання професійної кваліфікації в Латвійській Республіці, має право не вимагати від заявника всі

документи, необхідні для визнання кваліфікації, включаючи завірнені копії документів та їх переклад латиською мовою, якщо є можливість перевірити документи про освіту та професійну діяльність заявника в Україні. Якщо професійна кваліфікація заявника істотно відрізняється від вимог, встановлених для відповідної професії, регульованої в Латвійській Республіці, установи, які видають сертифікати про визнання кваліфікації в регульованих професіях, мають право пред'явити заявнику вимогу щодо періоду адаптації або проходження кваліфікаційного іспиту без надання претенденту права вибору додаткової вимоги. У медичному закладі та аптеці може працювати медичний працівник або провізор, який є громадянином України, якщо він може забезпечити необхідний зв'язок для професійної діяльності лікаря (наприклад, за допомогою перекладача), у тому числі надавати пацієнтам інформацію в у зрозумілій формі, а також спілкування з медичними працівниками, медичним персоналом та персоналом медичного закладу або аптеки. У Литві порядок підтвердження професійної кваліфікації наступний: для нерегульованих професій - роботодавець самостійно приймає рішення про придатність до роботи особи та її кваліфікації (наприклад, відбіркова співбесіда, тестування тощо). Якщо роботодавцю потрібна інформація про академічну цінність кваліфікації, отриманої за кордоном, та її відповідність кваліфікаціям, що надаються у Литві, роботодавець звернеться до Центру оцінки якості навчання (SKVC). Для регульованих професій – необхідно отримати визнання професійної кваліфікації.

В Ірландії шукач захисту повинен отримати номер PPS, щоб влаштуватися на роботу

В Італії приступити до роботи можна відразу після подання заяви про надання тимчасового притулку, лише за квитанцією на отримання Особа має право працювати впродовж всього терміну процедури надання притулку.

У Португалії для українців спрощено визнання професійних кваліфікацій. Щоб працювати за фахом, необхідно звернутися до компетентного органу для уточнення умов. Кожен біженець отримає доступ

до центру зайнятості (Agência de Emprego). Заяви про визнання професійної кваліфікації, подані особами, як і мають тимчасовий захист, є пріоритетними і звільняються від вимог щодо: формальності легалізації документів, виданих іноземними суб'єктами; засвідчення або засвідчення автентичності перекладів на португальську мову документів, написаних іноземною мовою; засвідчення або засвідчення автентичності фотокопій оригіналів документів; реєстраційні або інші збори. Щоразу, коли йдеться про доступ до регульованих професій, зацікавлені сторони повинні уточнювати у компетентних органах (Професійні накази чи асоціації сектору) необхідні умови для професійної діяльності. Для українців, які шукають роботу, Інститут зайнятості та професійного навчання (IEFP) створив платформу "Португалія для України", де завантажено понад 2 тисячі вакансій.

В Словаччині працевлаштування може бути формою трудових відносин (тобто за трудовим договором) або у формі угод про роботу, що виконується поза трудовими відносинами. Відповідно до закону «Про послуги працевлаштування» працевлаштована особа також може бути тимчасово призначена для виконання роботи роботодавцю-користувачеві. Як висококваліфікований працівник або в рамках регульованих професій, роботодавцю надається нострифікований документ про освіту (нострифікація здійснюється Міністерством освіти Словацької Республіки).

В Чехії про прийняття на роботу особу з тимчасовим захистом, роботодавцю необхідно письмово, у відповідній формі, поінформувати відповідне регіональне відділення служби зайнятості не пізніше дня прийому на роботу такої особи. Для того щоб, влаштуватися на роботу лікарем, стоматологом, фармацевтом в Чеській Республіці необхідно подати на схвалення Заяви про дозвіл на виконання спеціальної практики на території цієї країни без визнання кваліфікації з наміром набуття спеціального або практичного досвіду — довготривале стажування (максимально на 1 рік). Для цього потрібна нострифікація диплома (формальна, без іспитів, процедура на будьякому медичному або фармацевтичному факультеті) та

сплата збору у 500 крон (654 грн). Для остаточного визнання права на практику лікар, стоматолог, фармацевт мають скласти чеською мовою так звані апробаційні іспити (aproba ční zkoušky), що складаються з трьох частин: письмові тести; практична діяльність за відповідною професією під спеціальним наглядом в акредитованому закладі охорони здоров'я протягом 6 міс.; усний іспит — перевірка спеціальних знань. До моменту схвалення заяви про дозвіл на виконання спеціальної практики, особа може влаштуватися до закладу охорони здоров'я на посаду техніко-економічного працівника (але це не медична професія).

Щодо визнання дипломів у Швейцарії, то зазначається, що потрібно тільки для професій, визначених цією країною. Окремі професії вимагають лінгвістичних знань німецькою, французькою або італійською мовами, наприклад, професії в сфері навчання (рівень C2), догляду або професії, пов'язані з соціальною роботою, зокрема соціо-навчальна допомога та дитяча освіта (рівень B2) Швейцарські університети (swissuniversities або Swiss ENIC) можуть здійснити атестацію рівня або оцінювання для осіб в пошуку роботи, які мають диплом вищої школи, що дає доступ до нерегламентованої професії [3; 16, 85, 98, 114, 134, 152, 174-175, 255, 280, 308, 355, 374, 390].

Таким чином, правова база щодо питань працевлаштування українських біженців в ЄС складається як із загальноєвропейських нормативних документів Ради ЄС, так і численних національних правових актів. Спеціалізовані установи окремих країн та Європейського Союзу в цілому активно допомагають українцям в пошуках роботи. Механізм працевлаштування українських громадян в кожній європейській країні має свої особливості, але він відповідає загальним вимогам надання доступу до ринку праці для осіб, що отримали тимчасовий захист.

-
1. Виїзд з України: доступ до робочих місць. *Європейська комісія*.// https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/information-people-fleeing-war-ukraine/fleeing-ukraine-access-jobs_uk#ref-фонд-талантів-єс
 2. Робота за кордоном: Особливості працевлаштування українців з тимчасовим захистом. *Visit Ukraine*. //

<https://visitukraine.today/uk/blog/1033/osoblivosti-pracevlastuvannya-ukrainciv-z-timcasovim-zaxistom-za-kordonom>

3. Check-list мінімальних стандартів соціального захисту переміщених осіб із третіх країн, які не можуть повернутися до країни свого походження, що гарантуються країнами-членами Європейського Союзу та Ради Європи у межах їхніх євроінтеграційних зобов'язань. // <https://rm.coe.int/check-list-1-social-rights-ua/1680a837b0>

КУЛЬТ ЗВИНУВАЧЕННЯ ЖЕРТВИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ

Красильникова А.

За рівнем безпеки жінок у суспільстві Україна перебуває на 102-ій сходинці [3], і хоча, в першу чергу, це пов'язано з військовими діями, в середині нашої держави продовжує розвиватися і набирати все більших обертів культ звинувачення жертви, в той час як насильники залишаються без покарання.

Такі історії трапляються кожен день, але не всі набувають широкого розголосу і більш того, не про кожен випадок заявлено в поліцію, через страх осуду і звинувачення у свій бік, який зрощують із самого дитинства, закріплюючи інформацію підручниками в школі, та законами, які не виконують свою функцію.

У цьому дослідженні буде йти мова саме про сексуальне насильство та зґвалтування, але варто розуміти, що «victim blaming» стосується усіх проявів насилля.

Зґвалтування – це вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи [5].

Сексуальне насильство – це вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілої особи [5].

ЗМІСТ

1. Кравець О., Букач В. М. Володимир Великий у вітчизняній історіографії.....	3
2. Шеремета В., Букач В. М. Постать Б. Хмельницького в українській історіографії.....	9
3. Окул І. І. Арман дю Плессі де Рішельє: дипломат, політик, організатор.....	15
4. Гавриленко Н. Зовнішня політика Великої Британії в період «холодної війни».....	24
5. Недялкова В., Лясков О. О. До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкових класів.....	30
6. Рабаджи К. С. Реалізація диференційованого підходу у гуртковій роботі: основні поняття та методи.....	39
7. Федорова І. В. Інноваційні підходи щодо розвитку творчості особистості у процесі фахової підготовки здобувачів освіти.....	50
8. Синельник О. Феномен політичної філософії Аристотеля.....	56
9. Шевчук А. Японське татування як вид мистецтва.....	62
10. Діаз Г. Бітломанія та музична революція: вплив гурту «The Beatles» на формування сучасної музичної парадигми.....	70
11. Гуцул О., Кривдіна І. Б. Загальні засади працевлаштування українських біженців у країнах ЄС.....	77
12. Красильникова А. Культ звинувачення жертви в освітньому середовищі України.....	85
13. Наші автори.....	91

Примітка:

1. Статті Діаз Г., Шевчук А. підготовлені під наглядом керівництвом приват-професора Букача В. М.
2. Стаття Гавриленко Г. підготовлена під науковим керівництвом доцента Мойсєвої Т. М.
3. Стаття Красильникової А. підготовлена під науковим керівництвом доцента Чістякової І. М.
4. Стаття Синельник О. підготовлена під науковим керівництвом доцента Самуйліка М. М.

Історичний досвід і сучасність: Матеріали XXX наукової конференції здобувачів вищої освіти. Статті / Відп. ред. В. М. Букач.
Вип. 47. Одеса: ПНПУ, 2024. 92 с.

Підписано до друку	. 05. 2024
Умовн.- друк. арк.	4,3
Тираж	100 прим.